

Sygn. akt III AUa 20/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2019 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Ireneusz Lejczak

Sędziowie: SSA Maria Pietkun (spr.)

SSA Barbara Staśkiewicz

Protokolant: Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 27 lutego 2019 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy Miejskiego Zakładu (...) Spółki z o.o. w O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wydanie interpretacji

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

od wyroku Sądu Okręgowego w Opolu Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 2 października 2018 r. sygn. akt V U 985/18

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Opolu V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 2.10.2018 r. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. i uznał za prawidłowe stanowisko przedstawione przez Miejski Zakład (...) Sp. z o.o. w O. we wniosku złożonym dnia 19 marca 2018 roku oraz zasądził od pozwanego na rzecz wnioskodawcy kwotę 180 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 19.03.2018 r. Miejski Zakład (...) Sp. z o.o. w O. złożył do ZUS Oddział w L. wniosek o wydanie pisemnej interpretacji przepisów w trybie art. 10 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Wniosek dotyczył oskładkowania części wynagrodzenia członka zarządu spółki komunalnej, wykonującego swoje obowiązki na podstawie ustawy z 09.06.2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016 r. poz. 1202) i podlegającego ubezpieczeniom społecznym na zasadach określonych dla zleceniobiorców: obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnym i rentowym oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Na podstawie zapisów umów o świadczenie usług zarządzania zarządzający otrzymują stałe wynagrodzenie miesięczne ustalone kwotowo oraz zmienne wynagrodzenie uzupełniające ustalone po zakończeniu roku obrotowego. W przypadku przerwy w świadczeniu usług wskutek choroby, wynagrodzenie stałe zarządzającego ulega proporcjonalnemu obniżeniu za okres, w którym usługi nie były świadczone z powodu choroby. § 9 ust. 6 umowy stanowi, że „w przypadku niezdolności do wykonywania umowy przez zarządzającego na skutek choroby i otrzymania

z tego tytułu świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, którego wysokość będzie niższa niż wysokość analogicznego świadczenia dla osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy, zarządzającemu obok świadczenia z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przysługiwało będzie wynagrodzenie wyłącznie w wysokości odpowiadającej różnicy pomiędzy świadczeniami, o których mowa powyżej, nie dłużej jednak niż za okres 180 dni w roku obrotowym”. Z uwagi na fakt, iż miesięczna podstawa składek dla osób opłacających składki na dobrowolne ubezpieczenie chorobowe została ograniczona do kwoty 250% prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia (art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 13.10.1998.r. o systemie ubezpieczeń społecznych) oraz odmiennych zasad ustalania podstawy wymiaru zasiłków przysługujących ubezpieczonym będącymi pracownikami i ubezpieczonym niebędącymi pracownikami (§ 9 Ustawy z dnia 25.06.1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa), wysokość zasiłku chorobowego dla zarządzających będzie niższa niż wysokość analogicznego świadczenia dla osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy.

Decyzją z dnia 29.03.2018 r. ZUS O. w L. uznał za nieprawidłowe stanowisko przedstawione w powyższym wniosku interpretacyjnym z dnia 19.03.2018 r. złożonym przez Miejski Zakład (...) Sp. z o.o. w O..

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd Okręgowy uznał ,że dwolanie jest zasadne.

Sąd Okręgowy oparł się na przepisie art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz.U.2018.646 ze zm.) obowiązującym w dacie wyrokowania w przedmiocie możliwości złożenia wniosku o interpretację oraz art. 6 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 18 ust. 1 i 3 w związku z art. 4 pkt 9 cyt. ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym członka zarządu wnioskującej spółki komunalnej.

Sąd wskazał , że stan faktyczny sprawy był bezsporny. Przedmiotem sprawy była interpretacja zapisu § 9 ust. 6 umowy o świadczenie usług zarządzania na czas pełnienia funkcji pod kątem konieczności oskładkowania świadczenia wypłacanego zarządzającym obok świadczenia z ubezpieczeń społecznych za czas choroby. Stosownie jednak do brzmienia § 2 ust. 1 pkt 24 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U.2017.1949 j.t.) podstawy tej nie stanowią składniki wynagrodzenia do których pracownik ma prawo w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, w myśl postanowień układów zbiorowych pracy lub przepisów o wynagradzaniu, jeżeli są one wypłacane za okres pobierania tego wynagrodzenia lub zasiłku (pomimo zachowania przymiotu przychodu z umowy). Na podstawie § 5 ust. 1 pkt 2 powołanego rozporządzenia wskazany przepis stosuje się odpowiednio także przy ustalaniu podstawy wymiaru składek osób wykonujących prace na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia.

W ocenie sądu pierwszej instancji strony zgodnie z art. 353¹ k.c. zawierające umowę cywilnoprawną mogą ułożyć stosunek prawny według swojego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości stosunku, ustawie ani zasadom współżycia społecznego. Z kolei art. 742 k.c. stanowi, że dający zlecenie powinien zwrócić przyjmującemu zlecenie wydatki związane z należytych wykonaniem zadań. Oznacza to, że zleceniodawca może zobowiązać się do wypłacenia zleceniobiorcy nie tylko wynagrodzenia, ale także innych świadczeń związanych z wykonaniem umowy. Wskazane przepisy pozwalały stronom na wprowadzenie do umowy zapisów przewidujących dodatkowe świadczenia obok stałego wynagrodzenia. Takim dodatkowym świadczeniem jest niewątpliwie wynagrodzenie ujęte w stanowiącym źródło sporu § 9 ust. 6 umowy. Co istotne owo świadczenie zostało przewidziane w przepisach o wynagradzaniu (umowie), zarządzający zachowuje do niego prawo pomimo nieświadczenia pracy i wypłacanego za czas niezdolności świadczenia z ubezpieczeń społecznych, co istotne jest wypłacane wyłącznie w czasie choroby obok pobranego z tytułu niezdolności do pracy świadczenia z ubezpieczeń społecznych (zasiłku, świadczenia rehabilitacyjnego). Ma charakter kompensacyjny – jest równy różnicy pomiędzy wypłaconym zarządzającemu świadczeniem przez ZUS za czas choroby, a wysokością analogicznego świadczenia naliczonego dla osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy.

W związku z tym wnioskodawca zasadnie wywodził, że sporny przychód z umowy, należny wyłącznie w przypadku przerw w świadczeniu usług w związku z chorobą i wypłacany za okres pobierania zasiłku (świadczenia rehabilitacyjnego) nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i zdrowotne.

Mając powyższe na uwadze Sąd w oparciu o cytowane przepisy oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. zgodnie z wynikiem sprawy, według stawki określonej w § 9 ust. 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265 j.t.).

Przy tak sformułowanych zarzutach skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Skarżący naprowadza, że w okolicznościach sprawy zastosowany przepis § 2 ust. 1 pkt 24 dotyczy wyłącznie pracowników, a nie osoby wykonujące umowy o świadczenie usług, do których na podstawie kodeksu cywilnego mają zastosowanie przepisy o zleceniu.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wnosił o jej oddalenie i zasądzenie kosztów procesu.

Sąd Apelacyjny zważył.

Apelacja organu rentowego nie podlega uwzględnieniu.

Na tym tle spór sprowadza się do oceny, czy w zakresie części wynagrodzenia, do którego członek zarządu spółki komunalnej zachowuje prawo obok zasiłku chorobowego, a stanowiącego wyrównanie do wysokości zasiłku jaki przysługiwałby pracownikowi, znajduje zastosowanie przepis § 2 ust. 1 pkt 24 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z dnia 18 grudnia 1998 r., a w konsekwencji, czy ten składnik wynagrodzenia jest zwolniony z oskładkowania.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ocenę prawną dokonaną przez sąd okręgowy, w tym zakresie.

Zasady wyliczania składek na ubezpieczenia społeczne regulują przepisy art. 18 ust. 1 i 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Na podstawie delegacji ustawowej z art. 21 tej ostatnio powołanej ustawy wydano Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, które wyłącza z podstawy wymiaru składek niektóre kategorie przychodów. W sprawie dotyczy to zastosowania przepisu § 2 pkt 24 wyłączającego z podstawy wymiaru składek składniki wynagrodzenia, do których pracownik ma prawo w okresie pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy, zasiłku chorobowego, macierzyńskiego, opiekuńczego, świadczenia rehabilitacyjnego, w myśl postanowień układów zbiorowych pracy lub przepisów o wynagradzaniu, jeżeli są one wypłacane za okres pobierania tego wynagrodzenia lub zasiłku.

W tym zakresie organ rentowy interpretuje powołany przepis jednoznacznie, zgodnie z jego literalnym brzmieniem, wskazując że przepis ten ma wyłącznie zastosowanie do pracowników, skoro odsyła do postanowień układów zbiorowych pracy, czy innych przepisów o wynagrodzeniu.

Pierwszą kwestią, wymagającą podkreślenia jest wskazanie, iż przepisy rozporządzenia w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zawierające wyłączenia pewnych przychodów z podstawy wymiaru składek mają zastosowanie zarówno do pracowników jak i również do zleceniobiorców i osób wykonywujących pracę na podstawie umów o świadczenie usług, co do których mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia. Przepis § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia stanowi, jednoznacznie że przepisy § 2 - 4 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu podstawy wymiaru składek osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług,

do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia. Przepis ten został dodany (zmieniony) rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 lipca 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U.2010.127.860) i obowiązuje w wyżej przytoczonym brzmieniu od 1 sierpnia 2010 r., a więc ma zastosowanie w stanie faktycznym sprawie. Wskazać należy, iż zmiana ta wynikała z wykonania Wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16.02.2010 r. sygn. akt P 16/09.

Powyższy sposób rozszerzenia zakresu stosowania przedmiotowego rozporządzenia wiązał się z nieingerowaniem w dotychczasowe brzmienie przepisu § 2 w poszczególnych punktach, które wyłącznie zgodnie z brzmieniem literalnym odnoszą się do pracowników, dla których podstawą zatrudnienia są tytuły wymienione w art. 2 kodeksu pracy. Ewentualne zaakceptowanie stanowiska organu rentowego, iż przepis § 2 ust. 1 pkt 24 dotyczy wyłącznie pracowników, podobnie jak i pozostałe punkty tego rozporządzenia, czyniłby, zdaniem Sądu Apelacyjnego iluzoryczną zmianę i rozszerzenie zakresu podmiotowego stosowanie w/w rozporządzenia co do włączeń z zakresu oskładkowania składników wynagrodzeń osób wykonywujących pracę na podstawie umów o świadczenie usług, co do których mają zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego dotyczące zlecenia, odpowiednich jak wymienione w poszczególnych punktach rozporządzenia. W ocenie sądu apelacyjnego, odpowiednie stosowanie przepisów rozporządzenia do osób wykonujących prace na podstawie umowy o świadczenie usług, oznacza że w sytuacjach, kiedy mają miejsce zdarzenia sprawcze skutkujące zwolnieniem z obowiązku opłacania składek, a wyartykułowane w poszczególnych punktach § 2 należy je uwzględniać także do osób wykonujących umowy cywilnoprawne. Ukształtowanie systemu opłacania składek na ubezpieczenie chorobowe tych osób i następnie podstawy wymiaru zasiłku chorobowego, w ten sposób iż powoduje to powstanie różnicy pomiędzy zasiłkiem w systemie pracowniczym, a osoby wykonującej umowę o świadczenie usług, a z kolei umowa cywilnoprawna kształtująca wynagrodzenie, przewiduje wypłatę różnicy, to w świetle § 2 pkt 24 w zw. z § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia, nie ma podstaw do oskładkowania tego składnika wypacanego obok zasiłku w czasie jego trwania, do różnicy pomiędzy zasiłkiem jaki pobierałby pracownik.

Wbrew twierdzeniom skarżącego powyższa ocena prawna nie stanowi rozszerzającej wykładni przepisów, a jedynie proste zastosowanie zmiany wynikającej z § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia. Stanowisko organu rentowego w ogóle nie widzi, mimo zmiany zakresu rozporządzenia, możliwości rozszerzenia zakresu jego zastosowania. Powołanie się na przepisy o wynagrodzeniu, tylko w odniesieniu do źródeł prawa pracy w rozumieniu art. 9 ust. 1 kodeksu pracy, niweczyłoby w ogóle możliwość „odpowiedniego” stosowania przepisów rozporządzenia do osób wykonujących pracę na podstawie umowy o świadczenie usług, do której stosuje się przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, to właśnie kategoria odpowiedniego stosowania dotyczy w tym wypadku postanowień umownych w zakresie w jakim reguluje zasady wynagradzania osoby wykonującej umowę cywilnoprawną, analogicznie jak najniższym w hierarchii źródeł prawa pracy jest umowa o pracę. Niezależnie od powyższego argumentacja strony pozwanej, narusza zasadę równego traktowania ubezpieczonych w rozumieniu art. 2a ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej. W ocenie sądu apelacyjnego, nie oznacza to abstrakcyjnej równości, ale przy zaistnieniu podstawy prawnej z § 5 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia, w razie spełnienia porównywalnych warunków przedmiotowych. Na gruncie niniejszej sprawy dotyczy to wypłaty spornego składnika wyrównawczego obok świadczenia zasiłkowego w warunkach opisanych w przepisie § 2 ust. 1 pkt 24 w/w rozporządzenia.

Apelacja organu rentowego, sprowadza się do prezentacji oceny prawnej wyrażonej już w zaskarżonej decyzji, której sąd apelacyjny nie podziela z motywów wyżej wskazanych. Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony pozwanej jako niezasadną na podstawie art. 385 kpc.

SSA Maria Pietkun SSA Ireneusz Lejczak SSA Barbara Staśkiewicz

R.S.